

Nyhedsbrev nr. 15 december 2003

Foreningen Hexis

Redaktion: Carsten Sestoft
sestoft@hum.ku.dk

Indhold

1. [Redaktionelt](#)
2. [Beate Kraiss](#)
3. [Diverse links](#)
4. [Ny bog af Hexis-medlemmer](#)
5. [Introduktion til Morten Nørholms tekst "Ansætser til en diskussion af køn, omsorgsudøvelse og investeringen af en uinteresseret god vilje"](#)

1. Redaktionelt

Virkeligheden ophører aldrig med at overraske en. Ved et tilfælde fandt jeg en hjemmeside for tidskriftet Biblisches Forum, hvori det i forbindelse med Bourdieus død fremhæves, at hans tænkning og skrifter er af væsentlig betydning for bibelexegesen... Se <http://www.bibfor.de/archiv/02-1.luecking.htm>

Så måske er Bourdieu også relevant for udlægningen af jule-evangeliet? Under alle omstændigheder ønskes medlemmerne en glædelig jul og et godt nytår.

2. Beate Kraiss

Redaktøren har fået en grille med at søge spor af tyske Bourdieu-arbejder, hvilket førte til at undersøge, hvad Beate Kraiss (f. 1944) egentlig går og laver. Som tidligere omtalt (Nyhedsbrev nr. 13) har hun sammen med Günter Gebauer for nylig udgivet en bog med titlen Habitus (Transcript Verlag, 2002); desværre fik jeg stavet hendes navn forkert i omtalen. Ellers kender man hende måske for interviewet i med Bourdieu i den engelske udgave af The Craft of sociology (1991) eller for hendes artikel i den udmærkede antologi Bourdieu: Critical Perspectives, som Calhoun, LiPuma og Postone udgav i 1993.

I nyere tid har hun bl.a. beskæftiget sig med kønsspørgsmålet, særligt i relation til forskellige dele af arbejdsmarkedet. Sammen med Bärbel Könekamp har hun f.eks. lavet en undersøgelse af forskellene på mandlige og kvindelige fysikers karrierechancer i Tyskland, baseret på en spørgeskemaundersøgelse af 3062 kvindelige fysikere med en kontrolgruppe af mandlige fysikere. På nettet findes dels deres egen redegørelse i en 18-siders PDF-fil på adressen

<http://www.dpg-fachgremien.de/akc/Umfrage.pdf>

dels en magasin-artikel i fysiker-tidsskriftet Physik Journal (nr. 2, 2002):

http://www.dpg-fachgremien.de/akc/AKC-Umfrage_Phys_J.pdf

På nettet kan man ligeledes finde et 1-sides abstract på engelsk om hendes forskningsprojekt "Research culture and the social order of gender":

http://www.fz-juelich.de/ptj/contentory/pics/upload_dir/001100/Kraiss.pdf

Det samme projekt har givet anledning til en bog redigeret af Kraiss, Wissenschaftskultur und Geschlechterordnung. Über die verborgenen Mechanismen männlicher Dominanz in der akademischen Welt (Frankfurt, 2000), hvori hun selv har publiceret artiklen "Das soziale Feld Wissenschaft und die Geschlechterverhältnisse. Theoretische Sondierungen".

Ulighed mellem kønnene på arbejdsmarkedet belyses i et bredere europæisk perspektiv i en bog, som hun

har redigeret sammen med Margaret Muruani:

Frauenarbeit, Männerarbeit. Neue Muster der Ungleichheit auf dem europäischen Arbeitsmarkt (Campus Verlag, 2001). En indholdsfortegnelse kan ses på adressen:

<http://www.frauenbuch.de/htm/fb993410565.htm>

Beate Kraus arbejder i øvrigt også sammen med Sünne Andresen og Irene Dölling, der begge er knyttet til afdelingen for "Frauenforschung" ved universitetet i Potsdam. Se videre på nettet:

<http://www.uni-potsdam.de/u/frauenforschung/mit.htm>

3. Diverse links

Der har åbenbart været afholdt talrige mindekonferencer om Bourdieu i løbet af dette år. Redaktøren fandt ved et tilfælde endnu en, som blev afholdt 12.-14. juni 2003 ved Wissenschaftszentrum Berlin für Sozialforschung (dvs. det WZB, som den i sidste nyhedsbrev omtalte historiker Jürgen Kocka er direktør for). Konferencen havde overskriften "Bourdieu français - Bourdieu allemand: deutsch-französische Perspektiven" og var arrangeret af diverse berlinske forskningsinstitutioner. Programmet kan ses på adressen:

<http://www.ehess.fr/acta/brian/txt/03-02wzbbp.pdf>

Den store finske sociolog J. P. Roos' mindeord om Bourdieu findes på nettet på letlæseligt finlandsksvensk. Han kommer både med nogle personlige erindringer og nogle interessante kritiske kommentarer. Se

<http://www.valt.helsinki.fi/staff/jproos/bourdieuokr.htm>

Hvad skulle man dog gøre uden P1-programmet Orientering? En af de seneste perler (i uge 49) var Jesper Tynells refutation af en rapport fra Rockwool Fondens Forskningsenhed, som anbefaler nedskæringer på dagpengene som middel til at få flere i arbejde. Tynell interviewede bl.a. en af rapportens forfattere, økonom Søren Pedersen, som til sidst måtte indrømme, at den eneste sikre virkning af dagpenge-nedskæringer var, at flere mennesker ville blive fattigere... Kort sagt, en storartet analyse af den blanding af uvidenhed, teoretisk dogmatik og skjulte politiske dagsordener, som økonomer så gerne excellerer i - her inkl. en cirkelslutning. Med de rette programmer skulle man kunne høre indslaget, som kan findes på adressen:

<http://www.dr.dk/orientering/ark0349.htm>

4. Ny bog af Hexis-medlemmer

Callewaert, Staf, Sverker Lindblad, Karin Anna Petersen, Jette Steensen, Annica Åberg (eds.): The network society and the demand of educational changes. Uppsala Report on Education no. 40, October 2003, Department of Education, Uppsala University. Planlagt til at udkomme her i december.

NB: Hele bogen kan snart downloades som PDF-fil på vores hjemmeside:

<http://www.hexis.dk/arkiv.html>

Talrige af vore medlemmer har bidraget til denne engelsksprogede antologi, der er resultatet af mødet mellem pædagogik-forskerskolerne fra Uppsala og Københavns Universitet i samarbejde med Viborg. Teksterne er overvejende skrevet af ph.d-studerende, men der er også indlæg af seniorforskere. Staf Callewaert er således sammen med Sverker Lindblad ansvarlig for bogens introduktion og har desuden skrevet den første artikel om teoretiske perspektiver på studiet af uddannelsesudvikling med særlig diskussion af forholdet mellem Margaret S. Archer og Bourdieu. Martin Munk står for den følgende artikel om uddannelsesmarkedet i et internationalt perspektiv.

Dernæst er der en sektion med tre indlæg om læreres "work and life" af Sverker Lindblad, Peter Sohlberg, Jette Steensen og Eva Rhöse. Den følgende sektion indeholder tre bidrag om "biografi som forskningsmetode" af Boel Englund, Ingrid Heyman og Karin Allgulin Sjölin. De to sidste sektioner vil nok i særlig grad interessere en del af Hexis-medlemmerne, idet den ene handler om metodologiske spørgsmål (f.eks. teorien om praksis og livsbaner) og er skrevet af Morten Nørholm, Ulf Brinkkjær, Kirsten Frederiksen, Erik Hygum, samt Karin Anna Petersen, Marianne Høyen og Annica Åberg. Den anden handler specifikt om "sygeplejevidenskaben in spe" med fem artikler af Karin Anna Petersen, Emmy Brandt Jørgensen, Kristian

5. Introduktion til artiklen "Ansætser til en diskussion af køn, omsorgsudøvelse og investeringen af en uinteresseret god vilje"

Af Morten Nørholm

(Red.: Følgende tekst er Morten Nørholms introduktion til en længere artikel, som kan downloades på <http://www.hexis.dk/Ansætser.pdf> som PDF-fil. Teksten vil næste år - formentlig i februar eller marts - blive genstand for en Hexis-workshop.)

Teksten udgør en omskrevet, revideret og stærkt udvidet udgave af artiklen "Omsorgen, kønnet og konstruktionen". In: Pædagogisk Sociologi, Danmarks Pædagogiske Universitets Forlag 2003. Tekstens udgangspunkt er det forskningsprojekt om uddannelsesevalueringer og social reproduktion som præsenteres i "Uddannelsesevalueringer og social reproduktion - præliminære overvejelser over konstruktionen af et forskningsobjekt". In: Praktikker i erhverv og uddannelse Petersen, K.A. (ed.), Akademisk Forlag 2001, pp. 548-575. Projektet tager udgangspunkt i en (praktikteoretisk og praktik-sociologisk) analyse af forslagene til forandring af sygeplejerskeuddannelsen.

Samtidig med at teksten udgør en art spin off af forskningsarbejdet, rummer den en grundlagsdiskussion af især sociale dominansforhold hvorved den også udgør en objektivisering af en del af betingelserne for gennemførelsen af projektets analyse.

Teksten rummer en diskussion af relationen mellem en række forhold som så at sige udgør aspekter af hinanden: Forholdet mellem køn, omsorg og en investeret god vilje, hvordan denne investerede gode vilje bæres af i egen forståelse uinteresserede nye mellemlag, hvordan den gode vilje gennemsætter vilkårlige, klassespecifikke interesser som om de var universelle, og hvordan sammenhængen er til en generel feminisering af samfundet og i øvrigt til et social-liberalt projekt.

Som paradeeksempel på sociale dominansforhold diskuteres forholdet mellem kønnene, og mellem biologisk og socialt køn og konsekvenserne af at de to oftest forveksles. Dermed åbnes for en generel diskussion af sociale dominansforhold: Forholdet mellem dominante respektive dominerede grupper eksemplificeres med forholdet mellem kønnene, og der argumenteres for at en kompensation for en diskrimination som tager udgangspunkt i biologiske forhold, ser ud til at øge forskellene inden for grupperne (de to biologiske køn respektive) snarere end at mindske forskellen mellem disse grupper. En - indiskutabel - god vilje ser ud til at fremme dette, og ser ud til at fremme en påtvingning og reproduktion af én vilkårlig logik på bekostning af alle andre - som om de gruppe-specifikke interesser var universelle. Tilsvarende dynamiske forhold gør sig gældende for de sociale konsekvenser af den evaluering af sygeplejerskeuddannelsen som er udgangspunktet for forskningsprojektet. I sin tur giver dette ophav til en præliminær formulering af en sociologi af (demokratiske) repræsentationer.